

DELAVSKA POLITIKA

Izida dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Neprebrana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter namesčencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 18.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 79

Sreda, 30. septembra 1936

Leto XI

Zagonetno politično življenje pri nas

O političnem življenju pri nas pravzaprav ne moremo govoriti. Vrše se politične konference, seje, celo politični kongresi, koalicije, fronte, posvetovanja o frontah itd. Žarišče vsega kolebanja in skrivanja se pa vrši v senci hrvaškega vprašanja.

Hrvaško vprašanje je problem. Ni pa nikogar, ki bi se tega problema resno lotil. Pripovedujejo sicer, da bo hrvaško vprašanje rešila sedanja režimska stranka JRZ. Tajno pa je, kako misli rešiti to vprašanje. Za hrvaško vprašanje se zanimajo tudi sedanje druge opozicijske stranke, toda do konkretnega koraka ali samo zaključka ne morejo priti, ker se vse to vrši v ožjih krogih, ne da bi se hotelo apelirati na narod, zlasti delavstvo hočejo vsi merodajni krogi izločiti od sodelovanja pri tem važnem vprašanju.

S hrvaškim vprašanjem logično nastaja tudi srbsko vprašanje in celo pohlevno slovensko vprašanje. Ta trilogija namreč nastane sama od sebe, če se tako postavljajo vprašanja. Odtod nastaja tudi zlo. Noče se namreč pristopiti direktnemu reševanju vprašanj po načelu pameti in demokratičnega sporazuma. Socialistično delavstvo to načelo že od nekdaj poudarja in le žal, da ne more poseči v to pereče vprašanje kot politični faktor, dasi ima zgodovinski renome, konkretno politično gledanje ter predstavlja močan ideološki faktor v državi.

Neobhodno potrebno je torej, da se ta komplicirani problem reši sporazumno in na demokratičen način. Napačno bi bilo, če bi se hrvaško vprašanje reševalo s politično kupčijo v okviru oseb ali klik, ker bi potem še ne bilo rešeno. Če se hrvaško, srbsko ali slovensko vprašanje ne reši sporazumno, v smislu pravične enakopravnosti, bo taka rešitev rodila nova nerešena vprašanja in nezadovoljnost. Tega pa nihče ne želi, ker smo vsi za to, da se medsebojne razmere v državi rešijo pravično.

Strokovne organizacije za Bluma

Za obrambo vlade ljudske fronte

Deželni odbor francoskih strokovnih organizacij je imel dne 25. t. m. sejo, na kateri je pojasnil glavni tajnik s. Jouhaux položaj ter svaril strokovne organizacije, oziroma članstvo pred kampanjo, ki se vrši proti vladi z več strani. Oktobra ali novembra meseca hočejo reaktivni koncentracijsko vlado, ki bi bila neodvisna od ljudske fronte, pač pa bi upoštevala želje kapitalistov.

Strokovna zveza je soglasno sklenila, da odklanja vse take maneuvre ter da ostane zvesta tudi dalje sedanji vladi in demokraciji.

V francoskem političnem gibanju je reakcija silno agilna ter neti sovražstvo do ljudske vlade in podpira vse akcije, ki bi utegnile omajati stališče Blumove vlade. Na to nevarnost opozarjajo socialistični politični in strokovni zaupniki delavstvo ter svare proti vsem akcijam, ki bi utegnile le deloma omajati politično disciplino v ljudski fronti in strokovno disciplino v strokovnem gibanju.

Razvrednotenje francoskega franka

Ne delavstvo, bogataši naj plačajo razvrednotenje!

V noči od petka na soboto, 26. septembra, se je francoska vlada odločila, da v sporazumu z vladami Anglije in Zedinjenih držav zniža vrednost franka. Medtem ko je doslej vrednost franka znašala 65.5 miligramov zlata, se s sklepom vlade zniža na 49 do 43 miligramov, torej povprečno za 30 odstotkov. S tem je tudi Francija opustila staro načelo svoje valutne politike, da mora biti vrednost denarja v nekem gotovem stalnem in nespremenljivem razmerju do zlata.

V splošni valutarni zmešnjavi je Francija pristopila precej pozno k tej operaciji.

Zlasti se je tej operaciji upirala vlada ljudske fronte, zavedajoč se, da razvrednotenje denarja lahko zelo težko prizadene delavstvo: prvič, ker se z znižanjem vrednosti franka zniža vrednost delavskih mezd, drugič, ker ima razvrednotenje franka lahko za posledico dvigovanje cen življenjskih potrebščin.

Toda Francija ni mogla izbežniti razvrednotenju, ako ni hotela da se pušči izriniti s svetovnega tržišča, kjer je bilo njeno blago vsled visoke vrednosti franka dražje kot blago katerekoli druge države.

N. pr.: blago, ki je predstavljalo vrednost 100 francoskih frankov, je stalo v Angliji 1.25 funt sterlinga, medtem ko je isto blago nemškega izvora stalo 1.10 funt sterlinga. Cenejše nemško blago je v Angliji izpodrinilo francosko. Pa ne samo v Angliji, ampak tudi v vseh drugih državah in na Balkanu.

Od razvoja francoske zunanje trgovine je odvisen razvoj njene industrije, padanje ali naraščanje brezposelnosti.

Toda francoska vlada je v zvezi z razvrednotenjem franka ukinila tudi

obvezo francoske banke, da zamenjuje papirnate franke za zlato. Francoski kapitalisti so že več let stalno zamenjivali bankovce za zlate franke, zlato pa izvažali. Na ta način so izvozili v inozemstvo za 30 milijard frankov zlata. Z izvozom zlata so plašili vse posestnike papirnatih frankov, ki so v strahu pred razvrednotenjem prodajali papirnate franke na inozemskih borzah pod njihovo pravo vrednostjo za tuje valute in za zlato. Spekulant, ki so poceni pokupili papirnate franke, so jih uvozili v Francijo in tamkaj zopet zamenjali za zlato, seveda po mnogo višjem tečaju, kot pa so ga plačali tistim, od katerih so bankovce pokupili. Sedaj je te speku-

lacije konec. Francoska banka ne bo več zamenjavala papirnatih bankovcev za zlato, kakor to tudi druge države več ne delajo.

Ker je Francija ta korak storila v sporazumu z Anglijo in Zedinjenimi državami, je jasno, da so te države sklenile gospodarsko obrambo proti vsakomur, ki bi skušal na kakršen koli način, z razvrednotenjem svoje valute in dumpingom, t. j. prodajo blaga pod lastno ceno, škodovati francoski zunanji trgovini in tako preprečiti ugodne posledice, ki jih bo imela najnovejša valutna operacija francoske vlade za francosko gospodarstvo.

Zaščita delovnega ljudstva pred spekulanti

Kapitalisti bi brez dvoma hoteli, da plača razvrednotenje franka delovno ljudstvo na ta način, da mezde in plače ostanejo na sedanji višini, cene proizvodov pa da se dvignejo.

Da to prepreči, je vlada odredila te-le mere:

1. Prisilno oddajo zlata;
2. prijavo nakupa in prodaje tujih valut in deviz (inozemskih plačilnih sredstev) na roko oziroma na določen rok v času od 20. do 26. septembra;
3. mezde in plače se prilagode ce-

nam življenjskih potrebščin;

4. določi se odškodnina za male rentnike, lastnike vrednostnih papirjev;

5. odpravijo se zasilne naredbe o znižanju penzij za invalide in vojne žrtve;

6. posebej se uredi občinski dolгови in dolgovi drugih javnih teles;

7. 10odstotni odbitek od kuponov vrednostnih papirjev se razveljavi;

8. zniža se davek na najnujnejše življenjske potrebščine, kot sladkor, petrolej itd.

Strokovne organizacije in razvrednotenje

Centralni tajnik svobodnih strokovnih organizacij Léon Jouhaux (Žuo) je izjavil z ozirom na razvrednotenje franka:

»Vedno sem zastopal stališče izenačenja vrednosti vseh valut (denarja raznih držav). Ta ukrep je sam na sebi dober, ako lahko smatramo, da pomeni

začetek gospodarskega miru v organizaciji svetovne izmenjave blaga. Ako hočemo, da bo operacija uspela, sta potrebni dve stvari: preprečiti je treba spekulacijo, da bi kdorkoli iz teh ukrepov črpal nezaslusne dobičke, obenem pa zagotoviti kupno moč delovnega ljudstva.«

Vlada poziva na obrambo Madrida

Vlada je izdala poziv na vse republikance, da se strnejo v obrambi Madrida, ki je srce svobodne Španije. V oklicu pravi, da bodo republikanci branili Madrid, pred katerim se mora razbiti moč vojske krivopripišnih generalov.

Glavni cilj upornikov je Madrid, ki ga oblegajo od treh strani. Iz nasprotniškega tabora trdijo, da Madrida vladne čete ne bodo mogle z uspehom braniti. To pa še nikakor ni gotovo, ker imajo vladne čete, če imajo dovolj vojaštva na razpolago in potrebno orožje, drugačen strateški načrt, po katerem bodo ob pravem trenutku navalile na nasprotnika. Vsekakor je pa položaj jako resen.

Veliki shodi s. Topalovića na jugu

V teku meseca septembra je s. Topalović obiskal ves večje kraje na skrajnem jugu naše države in obdržal shode ter sestanke.

Zlasti veliki so bili shodi v Nišu, Skoplju, Bitolju in Velesu.

Nekateri meščanski listi so o teh zborovanjih, zlasti pa o govorih s. Topalovića prinesli docela popačena in celo izmišljena poročila.

Zlasti so ti listi povdarjali, da je s. Topalović na shodih napadal Združeno opozicijo in to celo z apostrofiranjem oseb, ki stoje na čelu giba-

Uporniki zavzeli Toledo

Po uporniških poročilih so uporniki zavzeli Toledo in prišli s tem v zvezo s posadko v Alcazaru.

Španska vlada pričakuje odločilno bitko na reki Taja

Vojne operacije so se nadaljevale na raznih frontah z menjajočim uspehom, vendar prej v prilog vlade kakor upornikov.

Veliko važna, če ne zaenkrat odločilna bitka se utegne že te dni vršiti v dolini reke Taje severozahodno od Madrida in ob Samos-eri. Pohod upornikov na Madrid je tu še mogoče ustaviti ter končno preprečiti.

Vladne vojne ladje pred Bilbaom

Vladne vojne ladje so prišle na sever ob baskiškem obrežju pred Bilbaom in Saint Ander.

Španski zunanji minister v Ženevi

Španski zunanji minister Del Vayo je na seji Društva narodov obtožil države, ki podpirajo upornike. Španska vlada se bori za demokracijo in svobodo v Španiji in za mir zunaj Španije. Državljanske vojne ni izzvala vlada, marveč jo je pričel upor proti legalni vladi. Zdi se, da so krvavi potoki v Španiji predhodniki svetovne vojne. Nevtralnost Društva narodov pomeni podpiranje upornikov, kar bo še čutil ves svet, ker tiči za tem namen, da se preprebi dobava orožja legalni vladi.

v pogledu taktike, ki jo vsiljuje ta gospoda, ki se skriva za hrbtom dr. Mačka, ni rodila zadovoljivih rezultatov.

Posebej pa je treba opozoriti na to, da je vse, karkoli je navajal s. Topalović v pogledu na Združeno opozicijo, bila samo blagohotna kritika, iznešena v prijateljskem duhu in v namenu, da služi svrhi, ki jo zasleduje demokratično gibanje v državi. Agitacijsko potovanje s. Topalovića po južnem delu države bo gotovo obrodilo zadovoljive uspehe za socialistično gibanje in za gibanje združenih demokratičnih sil.

Uredba o likvidaciji kmetjskih dolgov

800.000 kmetovalec bo odpisanih 3 milijarde dinarjev dolga na račun države in denarnih zavodov

Izšla je uredba o likvidaciji kmetjskih dolgov, ki so nastali pred 20. aprilom 1932.

Kdo je kmet?

Kmet v smislu te uredbe je vsakdo, ki mu je poljedelstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo sam ali s člani svoje rodbine ali z najemniki (zlasti ako je mladoleten in bolan), ako njegovi obdavčeni dohodki izvirajo pretežno iz poljedelstva in posest ne presega površine 50 ha obdelane zemlje oziroma pri rodbinskih zadrukah 100 ha. Potrdilo o tem, da je kdo kmet v smislu te uredbe da občina.

Višina dolga

Kot dolgovi v smislu te uredbe se smatrajo dolgovi, ki skupno ne presegajo Din 250 ali pa presegajo Din 500.000.

Katerega dolga ni smarati za kmetjski dolg v smislu uredbe?

Med kmetjske dolgove ne spadajo javne dajatve, z zakonom odmerjene pristojbine, blagovni dolgovi do 500 Din, nastali po 20. oktobru 1931, v kolikor niso izpremenjeni v menične terjatve, dolgovi, v kolikor so pokriti z ročno zastavo, dajatve na račun plač, terjatve obrtnikov, obveznosti iz podedovanja itd., terjatve Narodne banke kraljevine Jugoslavije, Državne hipotekarne banke in Privilegirane agrarne banke.

Kako se določi višina dolga?

Višina kmetjskih dolgov se določa tako, da se obračunajo neplačane pogojene obresti, vendar ne nad 12 odstotkov na leto do 20. aprila 1932, in se prištejejo glavnici.

Prenos dolgov na Priv. Agrarno Banko

Uredba določa, da morajo denarni zavodi prenesti vse kmetjske dolgove v smislu te uredbe na Privilegirano Agrarno Banko in sicer na ta način, da odpišejo 25 odst. dolga v breme svojih rezervnih fondov in do 50 odst. glavnice (akcijskega kapitala ali deležev).

Za 50 odst. prenešenih dolgov bodo denarni zavodi priznani na kontu Priv. Agrarne Banke. Teh 50 odstotkov prenešenega dolga bo Priv. Agrarna Banka izplačala denarnim zavodom v 14 letih s 3 odst. obrestmi. Za ostalih 25 odst. pa bodo prejeli denarni zavodi obveznice, ki se bodo obrestovale po 3 odst. in izplačale v 20 letih.

Dolgovi pod in nad Din 25.000

Če celotni kmetov dolg ustanovam, izračunan na gori naveden način, ne presega 25.000 Din, se zniža za 50 odst., če pa presega 25.000 Din, je treba dolg posebej preценiti glede na imovinsko stanje vsakega dolžnika in se bo znižal za 30 odst. Dolžniki, katerih skupni nezmanjšani dolg, po tej uredbi znaša več ko 50 odst. vrednosti njihovega imetja v času razprave o znižanju njihovega dolga, lahko zahtevajo znižanje dolga do 50 odst. Vrednost zemljišča se določa na osnovi katastralnega čistega dohodka.

Sklep o znižanju dolga bodo izdala sreska sodišča v kraju, kjer dolžnik stanuje. Dolžniki se imajo v roku v mesecev od dneva, ko se objavi ta uredba, obrniti s pravičnimi prošnjami za znižanje dolga do krajevnega pristojnega sodišča. Prošnji morajo priložiti izkazilo, da so kmetje, seznam svojih upnikov z višino in pravno osnovo dolga, seznam in označbo vrednosti nepremičnin in premičnin ter vseh dohodkov, dalje izkazilo občinske uprave o številu hišnih članov in o številu in vrednosti živine in drobnice. Dolžniki, ki ne ravnaajo tako, izgube pravico, da bi se mogli okoristiti znižanja dolga.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Odplačilo dolgov

Tako znižan dolg bodo kmetje-dolžniki odplačevali Priv. Agrarni Banki potom davčnih uprav s 4½% obrestmi v 12. letih, po tem-le načrtu.

Plačil. rok 15. nov.	Od vsakih 100 dinarjev		
	obresti Din	odplačilo Din	ost. dolga Din
1936	3	—	100.—
1937	2.79	7.01	92.99
1938	2.58	7.22	85.77
1939	2.35	7.45	78.34
1940	2.12	7.68	70.64
1941	1.88	7.92	62.72
1942	1.64	8.16	54.56
1943	1.38	8.42	46.14
1944	1.12	8.68	37.46
1945	0.86	8.94	28.52
1946	0.58	9.22	19.30
1947	0.30	9.50	9.80
1948	—	9.80	—

Olajšave za zadruge

PAB daje olajšave zadrugam in drugim svojim dolžnikom, ki bi se nanje sicer ne nanašale določbe te uredbe. Tako bo PAB znižala za 25 odst. dolgove na obveznice svojih dolžnikov - zadrugnikov oziroma kmetjskih zadrug za poljedelski kredit.

Ta dolg bodo morali navedeni dolžniki izplačati v 12 letih po 4 in pol odst. obresti. Dolžniku dolgoročnih hipotekarnih posojil more PAB znižati dolg največ za 25 odst. Tak dolg imajo dolžniki vrniti v 15 letih po 5 odst. obresti.

Kmetjski dolgovi pri Drž. hipotekarni banki

Vsem hipotekarnim dolgoročnim posojilom pri DHB, dovoljenim kmetom, ki so se kot taki zadolžili v času po končani vojni do 20. aprila 1932, se zniža obrestna mera na 4 in pol odst., računajoč od prve plačane anuitete, ki dospe po uveljavitvi te uredbe. Razen tega se jim podaljša rok izplačila posojila na 32 let, računajoč od dneva prvotne zadolžitve.

Dotacija fonda pri PAB

Računu Posebnega fonda za ureditev kmetjskih dolgov pri PAB pripadejo ti-le zneski:

a) dotacija države v znesku 5 milijonov Din vsako proračunsko leto, počenši z letom 1937-38,

b) dividende, ki pripadajo državi in razredni loteriji po čl. 39. zakona o PAB, in

c) prebitok dividend, ki bi jih PAB mogla izplačati delničarjem preko 3% na delnico.

Dolgovi na blagu

nastali pred 20. okt. 1931 iz nakupa blaga se plačajo v 12 enakih letnih obrokih brez odbitka in obresti.

Dolgovi privatnikom

Dolgovi zasebnikom se znižajo za 50 odstotkov in se plačajo v dvanaestih letnih obrokih s 3 odst. obrestmi.

Zamuda enega dolžnega obroka

brez tehtnega opravičila, ima za posledico izgubo zaščite in upnik ima pravico takoj iztirjati ves dolg.

K reformi Društva narodov

Za odločen nastop proti napadalcu

Angleški zunanji minister Eden je izjavil v Ženevi, da je Anglija za okrepitev Društva narodov v tem smislu, da poseže takoj v vsak konflikt.

Člen 11. pakta naj se izpremeni tako, da so ob grožnji z vojno ali vojni med članicami Društva narodov takoj vse zvezne države prizadete. Potrebna je seveda soglasnost med članicami. Posredovanje sveta Društva narodov mora biti tako, da ga smatra napadalka kot resno svarilo. V svrhu lažje zgraditve mirovne politike morajo države predložiti Društvu narodov tudi vse regionalne pakte v odobritev.

Člen 19. pakta predvidi izpremembo status quo, to je, izpremembo mej ali drugih državnopolitičnih mi-

rovnih določb. Zaradi tega Društvo narodov sme razpravljati o teh vprašanjih, ne sme pa sklepati proti volji udeležencev. Razgovor o takih vprašanjih naj bi le moralno vplival, da se svobodno in sporazumno sprejmejo in priznajo potrebne izpremembe, ker življenje ni statično, ampak izpremenljivo.

To angleško stališče bi zaščitilo v bodoče male države ter mnogokrat oviralo pripravo vojn s hujskanjem v mednarodni politiki in akcijami po tujih državah.

Eden je v svojih izjavah tudi poudaril, da naj se mirovne pogodbe in Društvo narodov ločijo.

Inicijativa je večje države nekoliko vznemirila.

Doma in po svetu

Gospod minister Cvetković

je govoril v Kragujevcu na shodu. Govoril je o delavcih in razmerah delavstva ter postavil tezo, da imamo socialno zavarovanje, borzo dela in druge ustanove. Rekel je, da bi bilo bolje, če bi se bile za denar, ki se je izplačal v te ustanove, ustanovile tovarne, in sicer kar 400. Pa bi ljudje imeli delo, tako pa nimajo nič in njih socialni položaj se ni izboljšal. Če bi imeli delo, bi imeli tudi denar. Stvar je takale: Socialne ustanove so v omiljenje delavskih neprilik. Tudi mi trdimo, da ustanove niso popolne, da pa tudi delodajalci (tudi država) ne store svoje dolžnosti, da bi mogle vršiti vsaj to malenkost, ki jo določajo zakoni. To je ena stvar. Druga stvar je pa, da je zakonodaja nepopolna in tretja, da bi 400 tovaren, ki bi ne obratovala, tudi nič ne koristile. Slabih socialnih razmer so krive gospodarske razmere, kapitalistično gospodarstvo in verižništvo ter petnajstletno izkoriščanje naroda, ne pa obstoječe nepopolne socialne ustanove. Če postavljamo na shodih take teze in trditve, jih je treba statistično in gospodarsko-znanstveno

no podkrepiti tudi pred preprostim poslušalstvom, ker je življenje le realno.

O izidu občinskih volitev v moravski banovini pravi uradno poročilo, da je zmagala JRZ v 605 od 740 občin, Združena opozicija je dobila 58, razne liste 21, Hodžera 32, JNS 15, Aca Stanojević 3.

Zaplemba »Radničkih novin«. Naš bratski organ v Zagrebu »Radničke Novine« št. 38 z dne 18. septembra t. l. so bile zaplenjene, kakor čitamo na čelni strani št. 39 lista radi člankov »Isterivanje djavla« (»Izganjanje hudiča«), »Progoni socialisti« in »Prsti trečeg rajha«.

Invalidi vdove in sirote, prijavite se! Invalidi, vdove in sirote, ki lahko uveljavljajo svoje pravice v smislu novele k invalidskemu zakonu z dne 25. marca 1936, morajo to storiti do najkasneje 30. septembra t. l., sicer jih pozneje ne morejo več reklamirati.

Sneg. Na hribih je zapadel prvi sneg precej globoko v dolino. Temperatura je zdrknila na okrog +5 C°. Zima trka na vrata in straši revne ljudi, ki nimajo dela, ali pa zaslužio komaj za hrano.

V ogledalu

Rečem ti, da mi ne porečeš. »Slovenca« silno skrbi, ker so marksisti začeli brezobzirno propagando proti strnjnosti hrvatskega narodnega pokreta in proti hrvatskim listom. Kar se socialistov tiče, vemo, da se na Hrvatskem samo branijo pred besnimi napadi hrvaške buržuazije, ki bi rada hrvaški narodni pokret zlorabila za socialno in politično reakcijo. Nekaj čisto drugega pa je — podtalno rovarjenje takozvanih katoliških krogov v Mačkovem pokretu in njihovo obnašanje, ki močno nalikuje tisti basni o ježu, ki je prišel v lisičjo luknjo. Gospodje se ravnaajo po izreku: rečem ti, da mi ne porečeš!

»Slovenec« zopet v elementu. Razvrednotenje francoskega franka e dalo »Slovenca« zopet netiva, da lahko hujska proti Blumu. Da bo bolj vžgalo in da bodo čitatelji verjeli, da bije Blumova zadnja ura, piše: »Radikali bijejo po Blumu«, »francoski rdeči šef obupan«, »francosko ljudstvo beži od Bluma« itd. Vsekakor se vidi, da so v »Slovenca« kuhinji še vedno navajeni poročati v stilu poročil avstrijskega generalnega štaba, ki so bila »Slovenca« med vojno posebno ljuba in draga. Nazadnje je prišlo vse drugače kot si je »Slovenec« takrat želel in tako bo tudi to pot.

Tkalska šola v Kotoru. Na ženski obrtni šoli v Kotoru bodo otvorili pododdelek tkalske šole. Ali bi ne bilo bolj priporočljivo, če bi take šole ustanavljali v centrih tekstilne industrije?

Proti Bat'i so ustanovili lastniki tvornic čevljev iz Švice, Francije, Belgije, Nemčije, Avstrije, Jugoslavije in Luksemburga poseben mednarodni urad s sedežem v Švici. Naloga urada bo pobijati Bat'ov sistem v priključenih deželah. Na konferenci so govorili tudi o najnovejšem načrtu tvornice Bat'a, ki nameravajo uvesti mobilne čevljarke popravljalnice na tovornih avtomobilih in na ta način izpodriniti poslednjega vaškega čevljarja.

Podtajnica v francoski Blumovi vladi Joliot-Curie je odstopila, ker se hoče posvetiti studiju. Nje naslednik je naravoslovec prof. Jean Perin.

Bajke o odstopu predsednika španske republike Azane španska vlada odločno dementira.

Organizacija proti fašizmu v Belgiji. Vladine stranke so osnovale poseben odbor proti reksističnemu, takozvanemu katoliško-fašističnemu gibanju. Tukajšnji katoliški listi pa so pisali, da je bil ustanovljen odbor za pobijanje komunizma.

Italijani hočejo osvojiti še nezasedeni del Abesinije. Sklep Društva narodov o pripustitvi abesinske delegacije k zasedanju skupščine je podžgal Italijane, da se požurijo z zasedbo doslej še neokupiranih delov ogromnega abesinskega carstva. Zlasti bi radi zasedli mesto Gore ob sudanski meji, kjer je sedaj sedež abesinske vlade. Pa tudi s to zasedbo Italija ne bo mogla izsiliti priznanja okupacije ozemlja abesinskega cesarstva s strani Društva narodov. Tudi bo okupacija Abesinije ostala okupacija le na papirju. Stvarno bo okupiran le tisti del Abesinije, kjer bo slučajno stal kakšen italijanski vojak. Za resnično zasedbo Abesinije in popolno obvladanje tega ozemlja pa ima Italija, če že ne premalo vojakov, pa vsaj premalo denarja.

40urni delovnik v Franciji

Predsednik republike Lebrun je podpisal odredbo o 40urnem delovnem tednu v rudarski industriji. Pripravljajo se tozadevne naredbe za stavbinsko, kovinsko in tekstilno stroko, da se čimprej izdajo tudi te naredbe.

Iz naših krajev

Trbovlje

Praznovanje vsled pomanjkanja vagonov. Rudarski delavci se vedno veselijo jeseni in zime, da vsaj za par mesecev zaslužijo za najnujnejše. Silno so pa bili vznemirjeni, ko so prišli v petek, dne 25. t. m. na delo, pa se jim je reklo, da naj gredo domov, ker ni vagonov za nakladanje premoga.

Važno predavanje. V četrtek, dne 1. oktobra se bo vršil važen članski sestanek Zveze Rudarjev Jugoslavije ob 4. uri popoldan v Delavskem domu. Na sestanku se bo razpravljalo o teh-le vprašanjih: Zakaj je potrebna delavcu strokovna organizacija? Kaj mora vedeti član strokovne organizacije? Potreba izobrazbe. Potreba discipline in zaupanja v vodstvo strokovne organizacije. Skupni nastopi z ostalimi strokovnimi organizacijami. Dnevni red je zelo važen, zato je dolžnost vsakega člana ZRJ., da se sestanka udeleži. Nečlani nimajo vstopa.

»Prijetelj Prirode« priredi v nedeljo, dne 4. oktobra izlet na Lisco (nad Bregom). Odhod z vlakom, ki pelje iz Trbovelj ob 6.25 uri. Povratek zvečer ob pol 9. uri. Na veselo snidenje! Družnost!

Na rudarski nadaljevalni šoli prične pouk dne 5. oktobra. Rudarji in delavci, kakor tudi brezposelni, ki žele vstopiti v šolo, se naj vpišejo v času od 28. septembra do 1. oktobra dnevno od 10. do 11. ure dopoldne in 4. do 5. ure popoldne v I. razredu deske narodne šole v Trbovljah. Pouk je brezplačen, istotako so brezplačna tudi vsa učila. Vsi, ki imajo resno voljo se nadalje izobraziti, naj ne zamudijo te priložnosti. Vodstvo.

Mrsatik

Obračun pred sodiščem. Pred meseci je rudarski paznik Blagoje Blac dejansko napadel poslovodje tukajšnjega konzumnega društva rudarjev s. Kosmosa in ga razen tega žalil tudi z besedami. Kljub temu, da je s. Kosmos nudil imenovanemu priložnost za mirno poravnavo, g. Blac na to ni pristal. Zato si je s. Kosmos poiskal zadoščenje pri sodišču, kjer je bil Blac obsojen. — Radi žaljenja časti s. Kosmosa se je moral zagovarjati pred sodiščem tudi g. Jesenšek Ferdinand. Dosežena je bila mirna poravnava, na katero bi lahko pristal g. Jesenšek že doma, ker mu je, kakor smo poučeni, s. Kosmos nudil priložnost za to.

Izjava. Zadnje čase so gotovi ljudje v zvezi z delovanjem sedaj razpuščene podružnice »Svobode« in novoustanovljene »Vzajemnosti« izpadali proti s. Kosmosu na način, ki ga je treba obsojati. Govorilo se je, češ, kaj neki pomedi Kosmos in njegovo delo v naših kulturnih društvih in se ga skušalo omalovaževati. V obrambo na vse te in slične napade na s. Kosmosa izjavljamo vsi iskreni delavci, da s. Kosmosa poznamo kot agilnega delavca in funkcionarja v delavskih društvih. V tej dobi si je stekel za društva neprecenljivih zaslug, ki mu jih ne more nihče osporiti, najmanj seveda tisti, ki so v zasledovanju svojih lastnih interesov vedno brez pomisleka usmerili svoj korak tja, kamor jim je bolj kazalo. Ta naša izjava naj zadostuje, ker je škoda tritati čas in papir, da bi podrobno odgovarjali na klevete, ki so brez vsake podlage. Če pa bi bilo potrebno s tem v zvezi reči še kaj, potem bomo to tudi storili. — Urlep Gvidon, Lojze Pivč, Kladnik Rudolf, Praprotnik Ignac, Beutl Franc, Jože Jager, Pfeifer Martin.

Ruše

Volilni boj za občino pričanja. To nam je oznanil med drugim tudi letak podpisani od neznane »zavednega socialist«, ki se je pojavil nalepljen na zidovih in pločih. Seveda s tem letakom zavedno delavstvo nima ničesar skupnega. Delavsko-kmečka lista, ki jo pripravljajo naši sodruzi v zvezi z res demokratično in socialno mislečimi zastopniki raznih slojev prebivalstva, še ni gotova. Zato pa se ruška purgarija podviza, da bi delavstvu zmešala štrono. Toda letak je tako nerodno sestavljen, da že v prvi vrsti razodeva, kako brdko bi bilo »zavednemu socialistu« pri srcu, ako bi zmagala delavsko-kmečka lista. Zaenkrat »zavedni socialist« o tem še dvomi in se tolaži. Delavci smo pa tudi odkrili tajno tiskarno tega »zavednega socialist«, zato si dovoljujemo vprašati vas g. spod, na podlagi česa si prilaščate pridevek zavednega socialist. Če bi naslovili apel na vinske bratce, bi se razumeli, ali na lepi ženski spol, ali da apelirate na delavce, na socialiste, katerih otroke pretepa, to pa je malo preveč. — Sicer pa se danj ni pust, da bi hodili z masko naokoli! — Volitec.

Iz strahu v smrt. Dne 28. t. m. si je vzel življenje 20letni Robič Edvard, ključavničarski pomočnik. S samokresom si je poglaval kroglo v glavo in obležal na mestu mrtve. Težko prizadeti rodbini naše sožalje!

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštno položnico ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku za naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštno položnico shranijo in jih porabijo prihodnj. — Uprava.

Maribor

Obrotniki zborujejo

Preteklo nedeljo, dne 27. t. m. je sklicalo društvo jugoslovanskih obrtnikov zborovanje v Gambinovi dvorani, katerega se je udeležilo članstvo v prav lepem številu. Opaziti je bilo, da so predstojerice volitve v trgovsko, obrtno in industrijsko zbornico zelo razgibale duhove in pozevale tudi interes za vsa obrtniška vprašanja.

V uvodnih besedah je povdaril predsednik Lešnik potrebo samopomoči obrtnikov kot edino uspešno sredstvo zoper krizo.

Podpredsednik Knez je iznesel nekaj praktičnih nasvetov za poglobitev organizacijske misli med obrtniki. V zvezi z vprašanjem samopomoči pa je govornik omenil potrebo ustanovitve kreditne in nabavljalne zadruge.

Zelo dobro je orisal poožaj obrtnikov

Zakaj ne dobe železničarji drv? Te dni se je vrnila iz Beograda deputacija kluba železničarjev JRZ, ki je sporočila delavcem v delavnici d. ž., da ji je bilo na najmerodajnejšem mestu obljubljeno, da bodo delavci letos dobili drva oz. deske demontiranih vagonov za domačo porabo, kakor nekoč pred leti. Delavci so to obvestilo vzeli z veseljem na znanje. Kubični meter takih drv stane Din 5 in čeprav niso kdo ve kaj, ker so deske močno preperle, pa so vseeno mnogo cenejše kot pa drva naravnost iz gozda. Toda veselje naših delavcev ni trajalo več kot par ur. Že v dopoldanskih urah istega dne se je razvedelo po delavnici, da z dobavo drv ne bo nič. Glasom naročila Generalne direktije iz Beograda bodo te dni vso ogromno zalogo drv natočili v Zagreb, 150 kubičnih metrov v Split itd. Na račun delegacije padajo sedaj pikre opazke in brez dvoma je gospodom, ki so dobili tako svečana zagotovila glede drv, stvar vendarle nekoliko nerodna.

Vpisovanje v Glasbeno šolo Glasbenega društva železniških delavcev in usl. v Mariboru bo v torek, 29. septembra od 15. do 17. ure v lokalih Frankopanova ul. 1-1.

Člani podpornega društva žel. uslužbenec in upokojevec v Ljubljani se tem potom obveščajo, da se vršijo delegatske volitve 11. oktobra 1936 od 8. do 10. ure v Narodnem domu. Glasovnice se bodo delile od 28. septembra do vključno 3. oktobra in sicer: za aktivno osebje pri službenih edinicah, za upokojece in vdove pa v gornjem roku dnevno od 16. do 18. ure v Narodnem domu proti predložitvi članske izkaznice. Vsak član naj zahteva, da se mu glasovnica izroči, da bo mogel svobodno voliti. Kdor se iz kateregakoli razloga ne želi osebno udeležiti volitev, lahko odda glasovnico v času od 29. septembra do 4. oktobra dnevno od 9. do 11. in od 15. do 18. ure v Delavski zbornici, Sodna ul. 9-11.

Lep zbor strojnikov in kurjačev. V nedeljo je priredila »Zveza strojnikov Jugoslavije« v Mariboru podučno predavanje za svoje člane iz mesta in okolice o socialni zakonodaji. Lepo število zbranih strojnikov in kurjačev je pozdravil njihov predsednik s. Škerlj iz Ljubljane, povdarjajoč pomen izobrazbe delavstva za izboljšanje njihovega položaja in poročal o delovanju organizacije, ki se zadnji čas zelo pridno

Celje

Ali je res? V Westnovi tovarni se hvalijo neki gospodje, kako baje delavci sedaj eden drugega denuncirajo iz za zadnjih dogodkov, celo zaupnike in da so odpustili zadnjih dni v zvezi s temi denunciacijami, ki so povzročile tega grdo izmišljene in neresnične. Bilo bi res skrajno žalostno in sramotno, če bi se delavci v borbi za kruh tako globoko ponižali, če tudi razumemo obup onih, ki so na cesti.

Jesenice

Jubilej gen. ravnatelja g. Karla Noota. Pred kratkim je praznoval gen. ravnatelj KID. g. Karl Noot 30-letnico svoje zaposlitve pri KID. Marsikaj se je pod njegovim vodstvom obrnilo na bolje in veliko zasluze ima g. gen. ravnatelj na tem, da so se obratili KID. tudi v dobi krize tako razvili kakor so se. Znano je njegovo socialno čutenje. Vendar bi zdaj ob jubileju apelirali nanj, da naj to svoje socialno čutenje kakor tudi čut za pravičnost in nepristranost skuša uveljaviti tudi pri svojem ostalem vodilnem, toda niemu podrejenemu, osebju, ker se ravno v zadnjih letih mnogo čuje, da vse stvari ne gredo tako v pravičnosti, kakor bi to bilo KID. z njenim g. gen. ravnateljem na čelu v čast in kakor bi bilo zaradi miru v obratih tudi v redu in prav. G. gen. ravnatelj izrekamo s tem tudi naše čestitke in želje, da naše vrstice upošteva.

Za domače reveže ni denarja? »Slovenec« se pritožuje, da baje pobirajo po Jesenicah za tuje reveže, med tem ko Vincencijeva družba ne more dobiti dovolj sredstev za domače siromake. Domačini pa se pri tem sprašujejo, zakaj isti ljudje, ki tako tarnajo, pobirajo pri naši revščini denar za zamorce po Afriki in Aziji in pošiljajo denar preko meje v neznane, tuje kraje, mesto da bi ga dali Vincencijevi družbi za domače reveže?

Ptuj

Cene rastejo. Dočim se je zadnji čas zvišala cena slanini za 1 Din pri kg. je zdaj

okrač Kac, ki je rekel, da položaj obrtnikov ne more biti boljši, dokler bosta delavec in nameščenec živela iz rok v usta, pri čemer pa njun zaslužek največkrat niti za hrano ne zadostuje. Gospoda, ki je predpisovala recepte za ozdravljenje krize je pridigala samo štednjo in zopet štednjo. Obrt in trgovina pa ne počivata na štednji — ampak na potrošnji. V zaključku svojih izjavljanih se je govornik zavzemal za ločene zbornice.

Nastopilo je še nekaj govornikov članov Slov. obrtnega društva, ki ponuja društvu jugoslovanskih obrtnikov skupen nastop pri volitvah, vendar pa še ni gotovo, če bo do takega skupnega nastopa prišlo.

Čula se je na zboru tudi zahteva, da se na enak način kot za kmetje, uredi vprašanje dolgov tudi za obrtnike.

udejstvuje in giblje v celi Dravski banovini. Najbližja skrb organizacije je ta, da doseže obvezno pokojninsko zavarovanje svojih članov, da bodo tako preskrbljeni za starost. S. dr. Reisman je nato predaval o najglavnejših perečih vprašanjih socialne zakonodaje, ki ravno danes zanimajo strojnike in kurjače. Poljudno je razložil zakone, ki govorijo o pravici združevanja delavstva v strokovnih in kulturnih organizacijah, o pomenu kolektivnih pogodb, ki jih ravnotako morejo sklepati le svobodne strokovne organizacije, o pravicah delavca v bolezni itd. ter o pomenu delavskih časopisov ravno za socialno zakonodajo. Vsi so z največjo pozornostjo sledili zanimivim izjavam ter želeli čimprej zopet nadaljevanja. Takoj se je priglasilo lepo število novih naročnikov »Delavske Politike« in za organizacijo.

Umrl je v torek, dne 29. t. m. zjutraj 36letni trgovski potnik Viljem Smolej. Pogreb se bo vršil v četrtek, dne 1. oktobra, greb se bo vršil v četrtek, dne 1. oktobra ob 4. uri popoldne na pokopališču v Pobrežju. Pokojniku bodi ohranjen časten spomin. Težko prizadetim svojim naše sožalje!

Esperantsko društvo Maribor priredi v sredo, dne 30. sept. 1936 ob 20. uri zanimivo predavanje o jezikovnih zmešnjah v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9-11. Vsi zainteresirani so dobrodošli. Vstopnine ni.

Opozorilo!

Z ozirom na časopisno vest v »Delavski Politiki« in »Mariborskem Večerniku«, da je neki tukajšnji industrialec trgjal v nekem mariborskem baru tisočake s pripombo, da iste raje raztrga kakor da bi jih dal slovenskim delavcem in z ozirom na to, da se v javnosti spravlja v zvezo s tem dogodkom moja oseba, svarim vsakogar, ki bi kolportiral te neresnične vesti, da ga bom sodno zasledoval.

Ker mi je sicer pred intrigami obramba nemogoča, izjavljam obvezno, da izplačam vsakomur, ki mi imenuje osebo, ki trdi, da je pri tem dejanju videla mene in da je v stanu to tudi dokazati, da mu izplačam takoj po doprineselem dokazu pred sodiščem 1000 Din nagrade.

Maribor, den 28. septembra 1936.

B. Šonsky, l. r.

KINO »METROPOL«, CELJE

Danes zadnjikrat Stenka Razin (Volga-Volga)

30. septembra, 1. in 2. oktobra

4 1/2 MUŠKETIRJI

6 kraljev smeja

Glazba — Humor — Kmedija — Zabava

Predstave od 1. oktobra dalje:

Ob nedeljah in praznikih ob 16., 18.15 in 20.30.

Ob delavnih dneh ob 18.15 in 20.30.

spet za 1 Din dražja in stane kg Din 14. Tudi svinjsko meso se je podražilo za 1 do 2 Din. Cene govedine se zaenkrat še niso zvišale. Razumljiva je povišica, le nerazumljivo je, kako si naj nabavi delavec pri mižerni mezdri dražje življenjske potrebščine?

Prevalje

Ustavitev obrata v papirnici

Kakor že običajno vsako leto, smo tudi letos dobili v tukajšnji papirnici dopust. Mislili smo, da bomo obvarovani pred praznovanjem, ker je doba, v kateri se navadno javlja pomanjkanje vode, minula. Toda to upanje nas je prevarilo. Podjetje je namreč dne 14. t. m. brez štirinajstredne napovedi nabilo na vrata razglas, da se drugi dan, 15. t. m., zaradi pomanjkanja vode in naročil ves obrat ustavi.

Ker pa delavstvo ve, da bi letos ustavitve obrata lahko izostala, da bi se dalo obratovati v skrajnem obsegu, (ker za polno obratovanje vode res primanjkuje), in da je tudi še kolikor toliko naročil, je korak, ki ga je storilo podjetje, povzročil med delavstvom veliko razburjenje. Domneva se, da se za vsem tem skriva še nekaj drugega. Vršijo se sedaj še neka tehnična dela in druga popravila ter je pri teh delih zaposlenih 10 do 15 delavcev, pa še ti se menjajo. Toda tudi ta dela bodo že skoro dovršena.

Ker je delavstvo v zelo obupnem položaju, pričakuje od vodstva papirnice, da bo začelo v najkrajšem času zopet vsaj z delnim obratovanjem. Delavstvo ve, da se

Studenci pri Mariboru

Ustanovitev delavskega kulturnega društva »Vzajemnost«. Če kje, potem je ustanovitev kulturnega društva »Vzajemnost« v naši delavski občini, pred vrati Maribora, gotovo živa potreba. Vprašanje izobrazbe našega delavstva in zlasti še naraščaja je tako važno, da je treba s tem delom pričeti čim prej, tem bolje. Tega so se tudi zavedali nekateri mlajši in starejši sodruzi v Studencih, ki so sklenili ustanoviti delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«. V nedeljo, dne 27. septembra se je vršil ustanovni občni zbor pri Mrazu. V lepo ozaljšani dvorani, ki je svoj čas služila za telovadnico DTE, se je zbralo ob napovedani uri lepo število studenških sodruzi in sodrugov, katerim so se pridružili tudi sodruzi in sodruzičice mariborske »Vzajemnosti« in celokupen mešani zbor. Občni zbor je vodil s. Matul Franc. V pozdrav je zapel mešani zbor iz Maribora dve delavski pesmi. Sledili sta dve lepi deklamaciji enega sodruga in ene sodruzičice. Potem so bila prečitana in sprejeta pravila. V imenu centrale je izpregovoril in pozdravil občni zbor s. Presl. Zelo lepo je govoril o namenu organizacije madi sodrug Maks Koražija in za njim s. Schwarzova Alojzija, ki je izpregovorila za žensko mladino. V novi odbor so bili izvoljeni ss.: predsednik Matul Franc, podpreds. Koražija Maks, zapisničarica Jurca Branka, nam. Schwarz Alojzija, blagajnik Mravljak Franc, nam. Koražija Marija, gospodar Likavec Leopold, nam. Kalher Marija; v nadzorstvo pa ss.: Haberl Ivan, Lešnik Gizela in Novakovič Nikolaj. — Ob zaključku je zapel še moški zbor mariborske »Vzajemnosti«. Kot spomin na ta važen dogodek, so se udeleženci občnega zbora tudi slikali. Pričakovati je, da bo »Vzajemnost« kmalu pričela s svojim blagodejnim izobraževalnim delom. Gotovo je pa tudi, da bo skušala navezati čim ožje stike z našimi delavskimi kolezarji in pa delavskim pevskim zborom »Enakost«. To se bo posrečilo tem lažje, ker novoustanovljena »Vzajemnost« ni nobena konkurenčna organizacija obem postojecim, ampak bo svoje delovanje razširila na ona področja kulturnega gibanja, kjer je v poslednjih letih vladalo popolno mrtvilo. Želeti bi bilo, da tudi starejši sodruzi in sodruzičice podpro mladino v njenih stremeljih s tem, da se bodo tudi sami včlanili in sodelovali.

Zagorje ob Savi

V nedeljo, dne 20. t. m. je naša »Vzajemnost« priredila v Zadrugu domu na Lokah svoj prvi prosvetni večer z izbranim programom. Nastopili so: pevci, mladina z recitacijami, šramelj in dramski odsek z Molekovo enodejanko »Na lahke broke«. Priznati se mora, da so se pevci pod novim pevovodjem zelo izpopolnili in da je aranžer tega prosvetnega večera dokazal veliko sposobnost. Dvora je bila polna delavske publike. Ogromen aplavz, ki so ga bili deležni prireditelji, naj jim služi v vzpodbudo, da bodo s prosvetnimi večeri nadaljevali.

Ptuj

Prireditve »Vzajemnosti«. V nedeljo 4. oktobra popoldne bo vinska trgatve pri Zavcu. Vsi, ki so kljub križem in težavam radi dobre volje, naj pridejo! Pester spored. Na svidenje!

da, samo če se hoče, delno obratovanje vzpostaviti. Vsaj imamo tudi parno lokomobil in se lahko obratuje z njo, kuriva je toliko, da se že ne ve kam z njim.

Omenimo naj tudi, kar je zelo žalostno, da imamo med našimi delavci par denuncijantov, med temi je tudi član neke strokovne organizacije in baje še celo funkcionar. Opozarjamo ga, da s to grdo navado neha, ker škoduje ugledu organizacije in vsemu delavstvu, končno pa samemu sebi najbolj.

Vse naročnike »Delavske Politike« prosim, naj bodo uvidetni in poravnajo naročnino brez posebnih opominov. Vse, ki so že delj časa v zaostanku pa prosim, da v mesecu oktobru vso naročnino poravnajo, ker bo uprava sicer primorana jim list ustaviti. Držite se reda tako, da boste imeli do vsakega 15. v mesecu poravnano naročnino za tekoči mesec. Zavedajte se, da se naš list vzdržuje izključno samo z naročnino, zato jo moramo vsak mesec redno plačevati. (Olažite delo poverjeniku. Opomba upr. lista.) Družnost! Poverjenik.

Konzumno društvo za Slovenijo v likvidaciji Ljubljana, Tyrseva 15 poziva vse lastnike hranilnih knjižic tega zavoda, da takoj predložijo knjižice in naznanijo točne naslove radi izplačila po razdelilnem načrtu nanje odpadajočih zneskov.

Občinske volitve 25. oktobra

se bodo vršile v skupno 232 občinah. Izločene so občine, katere so po 1. 1933 že ponovno volile in pa občine pri katerih je v teku prekomasacija.

Razen v obeh mariborskih srezih se bodo vršile volitve še v naslednjih srezih bivše mariborske oblasti:

Srez Brežice: Artiče, Bizeljsko, Blanca, Brežice, Brežice - okolica, Globoko, Pišce, Zdoie, Podsreda, Sevnica, Videm Zabukovje, Dobova, Kapela.

Srez Celje: Braslovče, Gomilsko Griže, Kalobje, Sv. Peter v Sav. dol., Škofja vas, Teharje, Vojnik-trg, Žalec.

Srez Dol. Lendava: Črenševci, Odranci, Orešje.

Srez Dravograd: Brezno, Črna, Dravograd, Guštanj, Marenberg, Mežica, Muta, Remšnik, Prevalje, Ribnica na Pohorju, Vuhred, Vuze-nica.

Srez Gornji grad: Gornji grad-trg, Luče, Mozirje-trg, Solčava, Šmartno ob Paki.

Srez Konjice: Konjice-okolica, Loče, Oploznica, Tepanje, Zreče.

Srez Laško: Jurklošter, Laško, Marija gradec, Sv. Krištof, Sv. Leonard nad Laškim, Zidani most.

Srez Ljutomer: Apače, Ljutomer-mesto, Ljutomer-okolica, Mala Nedelja, Negova, Slatina-Radenci, Štrigova.

Srez Ptuj: Breg, Cirkovci, Dornava, Grajena, Hum, Leskovci, Ormož, Podlešnik, Ptujška gora, Rogoznica, Središče ob Dravi, Svetina, Sv. Barbara v Halozah, Sv. Bolfenk v Slov. gorici, Sv. Tomaž pri Ormožu, Sv. Marko niže Ptuja, Sv. Vid pri Ptuj, Sv. Urban, Vel. Nedelja, Zavrč, Sv. Martin niže Ptuja.

Srez Slovenjgradec: Pameče, Podgrad, Stari trg, Škale, Šmartno, Šoštanj-mesto, Sv. Andraž, Št. Ilj, Št. Janž na Vinski gori, Topolšica, Razbor.

Srez Šmarje: Kozje, Pilštanj, Planina, Sv. Peter pod Svetimi gorami.

Delavci Westnove tovarne pred sodiščem

Razburljiva razprava

Minuli ponedeljek je bilo pred celjskim sreskim sodiščem več razprav v tožbah tovarne A. Westen d. d. proti njenim bivšim delavcem radi izpraznitve tovarniških stanovanj. Sodna dvorana je bila nabito polna številnih odpuščenih Westnovih delavcev in tudi drugo občinstvo je z zanimanjem sledilo razpravi, ki je šele odkrila pravi položaj v Westnovi tovarni, ki doslej javnosti ni bil znan. Razprava je bila deloma tudi prav živahna in burna radi pritožb delavcev proti sodišču. Razprave so bile javne in so trajale polni dve uri.

Delavce, med katerimi je bilo več zaupnikov, je zastopal odvetnik dr. Reisman, ki je ugovarjal tožbam tt. Westen sledeče:

Delavci se predvsem pritožujejo proti ekspresni naglici, s katero je sodišče postopalo proti njim v teh tožbah, s katerimi zahteva tt. Westen, da morajo odpuščeni delavci in delavski zaupniki izprazniti tovarni stanovanja v 8 dneh. Sodno znano je, da je bilo pri Westnu odpuščenih čez 300 delavcev, ki so sedaj vsi brez sredstev in ne morejo nikjer drugod dobiti niti stanovanja, niti službe, kakor hitro zvedo hišni posestniki in delodajalci, da so bili odpuščeni pri Westnu. Vključ temu je sodišče nekaterim delavcem in zaupnikom dostavilo tožbe, vložene kot »zelo nujne« od Westna po advokatu dr. Skoberneju 23. sept. z obvestilom, da je že drugo jutro 24. sept. razprava. Toženi delavci si niso mogli oskrbeti niti ubožnih spričeval, da bi bili oproščeni sodnih taks, nekateri niso mogli niti dvigniti tožb, ker niso imeli 3 Din za poštnino, še manj v tej naglici obrambo. Pri razpravi so se zaupniki sami branili in se sklicevali na zaščito, ker traja njihov mandat še do konca leta in jih zato tovarna ne more vreči iz stanovanja, ker niso ničesar zakrivali. Sodišče teh ugo-

vorov sploh ni zabeležilo, in jih je vse obsodilo, da morajo stanovanje v 8. dneh izprazniti in tvrdki Westen plačati po 233 Din stroškov. Še isti dan so bile izdelane in odposlane pismene sodbe, katere so bile dostavljene delavcem že naslednji dan, dne 25. sept. Delavci se torej niso mogli pripraviti na razprave kakor jim sicer to zakon dovoljuje, in si oskrbeti pravne obrambe. Sodišče sicer v

Zaščita delavskih stanovanj, če ni plačana mezda.

Sploh pa tovarna ni upravičena tožiti na izpraznitev stanovanj, ker štiti delavce in zaupnike tudi naredba ministrstva socialne politike o poslovnem redu za industrije z dne 15. majnika 1936, ki določa, da sme biti delavec v stanovanju delodajalca še najmanj 15 dni potem, ko mu je bila izplačana redna mezda. Vsem toženim delavcem in zaupnikom pa dolguje tvrdka Westen mezdo za odpovedno 14dnevno dobo, zaupnikom pa vso mezdo od 16. avgusta do danes. Nobeden namreč ni dal povoda za odpust brez odpovedi. Nasprotno, tvrdka Westen sama je kriva dogodkov z dne 2. avgusta, ko so delavke zahtevale, da se mora odstraniti inozemski mojster g. Fleck, ki je oklofural popolnoma nedolžno delavko. Tvrdka Westen pa je takrat raje ustavila delo in takoj vsem delavcem odpovedala službo, ne da bi kaznovala krivca, inozemskega mojstra, ki danes zopet dela, medtem ko je čez 300 naših ljudi na cesti. Večina odpovedanih je takrat prišla na delo in naša vrata zaprta, ter na njih razglas o odpovedi službe. Drugi zopet so bili v obratu, ne da bi kaj zakrivali. Vsled zlobnih denuncijacij pa morajo sedaj trpeti prav tisti, ki niso ničesar zakrivali, medtem ko so drugi na delu. Prizadeti pa so ravno trezni in solidni delavci, zaupniki in funkcionarji organizacije. Ker pa jim tvrdka ni izplačala niti mezde za odpovedno dobo, niti zaupnikom nadaljnje mezde, jim vsled ministrske naredbe o poslovnem redu ne more odpovedati tudi stanovanja, in so tožbe nedopustne.

V imenu tvrdke Westen pa je izjavil dr. Skoberne, da je baje tvrdka dajala ta stanovanja le iz milosti, do preklica, pred leti ne da bi za to komu znižala mezdo in da vsled tega lahko zahteva tudi vsak hip izpraznitev, ker so delavci že pred leti podpisali take izjave. O tem je ponudila kot pričjo svojega uradnika g. Greinerja.

Dr. Reisman je ugovarjal, da je to čisto brezpredmetno, ker so vsi ti podpisi neveljavni, ko so v nasprotju z novejšo ministrsko naredbo, ki govori o stanovanjih delavcev pri podjetjih brez razlike kakšna so ta stanovanja in se delavec tej pravici sploh ne more odreči. Na vsak način pa je videti v odpovedi takih stanovanj zaupnikov preganjanje zaupnikov, kar ravno zakon prepoveduje.

Sodnik je razpravo preložil na dan 14. oktobra ob pol 12. uri v svrhu zaslišanja prič.

Glede razprav dne 24. septembra pa so delavci zahtevali popravno zapisnika v tem smislu, da so se sklicevali na zaščito zaupnikov.

Zakaj konzumne zadruge ne morejo obstojati?

Na Čehoslovaškem kot pri nas

Praški »Društvenik« prinaša zanimivo primerjalno statistiko o davčni in taksni obremenitvi kapitalističnih podjetij in delavske konzumne zadruge »Bodoučnost«.

Po tej statistiki plačajo rudokopi in težka industrija z akcijskim kapitalom 250 milijonov Kč in 624 milijonov Kč rezerv, 3,6 milijonov Kč davka in taks ali 4.119 Kč od vsakega milijona obratnega kapitala. Pri bančnih zavodih in drugih industrijah znaša ta obremenitev na vsak milijon obratnega kapitala od Kč 5.479 do največ Kč 36.407.

Pri delavski konzumni zadrugi »Bodoučnost«, ki ima za 5,8 milijonov Kč deležnega in 7,8 milijonov rezervnega kapitala, pa znaša obremenitev na davkih in taksah na vsak milijono obratnega kapitala 71.000 Kč.

In se še najdejo privatni podjetniki, ki kriče: Zadruga ne plačuje nobenih davkov!

Kar velja za Čehoslovaško, velja tudi za nas. Zadruga plačuje davke, proti katerim so davki, ki jih odračunavajo državi privatniki, komaj senca!

Stavkovno gibanje

»Radničke Novine« v Zagrebu pišejo:

Pretekli teden se je zaključila v Zagrebu stavka oblačilnih delavcev. V stavki se je nahajalo okrog 1000 kvalificiranih krojačev in krojačic. Uspeh: 20odstotno povišanje plač.

Pisatelj Oton Župančič je bil izvoljen za predsednika ljubljanskega Penkluba. Predsednik svetovne zveze Penklubov je Jules Romain.

40urnik v francoski rudarski industriji bo uveden v kratkem.

Financijska kontrola Avstrije je po sklepu finančnega odbora Društva narodov odpravljena.

Bivši rumunski zunanji minister Titulescu, ki se zdravi v Švici, je izven opasnosti.

Otroška paraliza. Ta opasna bolezen razsaja v Avstriji. Doslej znanjujejo okroglo 200 slučajev. Bolezen nalezejo tudi odrasli, pri katerih pa navadno konča s smrtjo, ki nastopi v treh dneh. Vsled nevarnosti, da se ta bolezen razširi, so šole zaprte do 5. oktobra.

Delavski pravni svetovalec

Dedna pravica nezakonskega otroka

Sv. Pavel pri Preboldu

Vprašanje: Ali ima edini nezakonski sin pravico do dedščine po svoji materi? Ali more nezakonski sin razveljaviti oporoko, ako je mati zapustila vso svojo imovino tretji osebi? Kdo je dedič po materi v primeru, da se ta pozneje poroči?

Odgovor: Nezakonski otrok ima dedno pravico po svoji materi, kakor tudi po njenih sorodnikih. Ako bi ga mati v oporoki prezrla, lahko zahteva nujni delež, ki znaša polovico materine zapuščine v primeru, da je edini otrok. Ako pa ima mati več otrok, bo dobil vsak od njih kot nujni delež oni znesek, ki ga dobi, ako delite vrednost zapuščine z dvakratnim številom otrok. Če se nezakonska mati poroči in ne napravi oporoke, bo dobil njen mož četrtino zapuščine, njen nezakonski sin pa ostale tri četrtine, ako bi drugih otrok. Če pa napravi oporoko, lahko v njej zapusti svoje premoženje komur hoče, le nezakonski otrok mora dobiti gori navedeni nujni delež, mož pa ima kvečjemu pravico na primerno vzdrževanje iz zapuščine, ako nima nikakih dohodkov.

Šolski nahrbtniki

od Din 10.— naprej, Šolski žem-perji od Din 12.— naprej

LUNA, Glavni trg 24

Mednarodni kongres za vpepeljevanje mrličev

Že v prejšnji številki »Delavske Politike« smo na kratko poročali o mednarodnem kongresu društev za vpepeljevanje mrličev v Pragi.

Polne štiri dneve so trajale vsekoli stvarne razprave delegatov in končale v polnem soglasju z dalekosežnimi sklepi za bodoči razvoj vpepeljevanja.

Čeprav ideja kremacije nima niti najmanjše zveze s politiko, ampak je izključno vprašanje pietete, higiene in koristne izrabe prostora, ki ga sedaj zavzemajo ogromna pokopališča, kljub temu se proti temu gibanju vodi nečuvena hajka z za lase privlečenimi argumenti. Za trditvami nedopustnosti vpepeljevanja z verskega stališča se skriva navadna spekulacija s prodajo zemljišč za grobove.

V Italiji, ki je matična dežela kremacije, danes ne smejo več javno propagirati vpepeljevanja, čeprav je to vprašanje za južne kraje posebno važno. To poročilo je izzvalo na kongresu največje začudenje.

Razprave so bile v štirih jezikih, vendar ni bilo niti najmanjšega nesoglasja. Predvedli so tudi nekaj filmov o vpepeljevanju. Najboljši film je bil holandski od delavskega društva za vpepeljevanje.

Poročila delegatov so pokazala, da misel vpepeljevanja trajno prodira in tudi zakonodajno. Ponekod je že popolna svoboda, izenačenje s pokopavanjem, drugod delajo reakcionarne sile zapreke, kakor se pač o godi vsaki ideji napredka.

Obnovljena je bila tudi svetovna zveza društev za vpepeljevanje z začasnim sedežem v Londonu.

O položaju vpepeljevanja v Jugoslaviji sta poročala dr. Kunjundžić iz Beograda in dr. Reisman iz Maribora. Zborovalci so sprejeli z velikim zanimanjem poročilo o delovanju mariborskega »Ognja«, ki na Balkanu poleg Bukarešte edini izvaja vpepeljevanje mrličev.

Kongresni delegati so prisostvovali tudi vpepelitvi v novem krasno urejenem krematoriju mesta Prage. Več delegatov je obiskalo tudi še ostale krematorije v republiki, ki jih je 82. Sploh je v ČSR vpepeljevanje mrličev za vsakega mislečega državljan ob sebi umljiva stvar narodnega zdravja in gospodarstva. Zato se je vršil kongres pod pokroviteljstvom občine in ga je s toplimi besedami pozdravil tudi aktivni minister čehoslovaške vlade.

Vsi krematoriji, kjer se vrši vpepeljevanje so last občin. Upajmo, da bo ta misel odslej tudi v Jugoslaviji hitreje prodirala. Dr. A. Reisman.

Turizem med delavci in »Prijatelj Prirode«

Že zadnjič smo poročali o kongresu »Prijatelj Prirode«, ki se je vršil dne 6. septembra v Sarajevu.

Dodati moramo še, da je v 10 podružnicah »Prijatelja Prirode« včlanjenih nad 1200 članov. V primeri s številnimi drugimi planinskimi organizacijami v državi, ki štejejo vse skupaj nekaj nad 15.000 članov, je to vsekakor lepo število.

Iz poročil, podanih na kongresu, pa je tudi razvidno, da se formirajo nove podružnice v več kot 20 mestih, ki pa kljub vsem naporom ne morejo dobiti

dovoljenja za svoje legalno delo.

»Prijatelj Prirode« ima v vsej Evropi 96 lastnih koč in 46 vzetih v najem. V Nemčiji in Avstriji pa se je fašizem polastil ogromnega premoženja te organizacije; skupno je ugrabil v Nemčiji 250, v Avstriji 96 planinskih domov.

Izgledi za nadaljnji razvoj »Prijatelja Prirode« so ugodni, zlasti, ker je bilo društvo sprejeto v sklop Zveze planinskih društev Jugoslavije, vsled česar bodo člani »Prijatelja Prirode« uživali iste vozne ugodnosti na železnici in v kočah, kot člani ostalih društev.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.